

TẾT NGUYÊN ĐÁN

Tác Giả: Lê Tháng

Thứ Hai, 23 Tháng 1 Năm 2012 20:53

Tết Nguyên Đán là ngày lễ truy n th ng l n nh t trong năm c a Vi t Nam.

Ngày Tết không nh ng là ngày thiêng liêng c a ng i Vi t mà nó còn mang s c thái văn hóa đ c thù c a dân t c ta. Trên b u tr i cao, nh ng cánh én đã v , mùa Xuân đã tr i i v i v n v t. Nh ng cành lá tr tr i c a mùa Đông đã chuy n mình v i nh ng m m non, v i lá xanh m n m n. Trong b n mùa, Xuân là mùa c a ngàn hoa t i th m, v i nh ng cành l c non xanh t i vì th mùa Xuân đ c ng i đ i a chu ng h n c . Trong ni m r o r c đón Xuân, Hàn M c T đã sáng tác bài “Mùa Xuân Chín”, xin hãy nghe:

***Trong làn n ng ng khói m tan,
Đôi mái nhà tranh l m m vàng.
S t so t gió trêu tà áo b c,
Trên giàn thiên lý – bóng xuân sang.***

***Sóng c xanh t i g n t i tr i,
Bao cô thôn n hát trên đ i;
Ngày mai trong đám xuân xanh y,
Có k theo ch ng b cu c ch i.***

***Ti ng ca v t v o l ng ch ng núi,
H n h n nh l i c a n c mây.
Th m thì v i ai ng i đ i trúc,
Nghe ra ý v và th ngây.***

**Khách xa g p lúc mùa xuân chín,
Lòng trí băng khuâng s c nh làng.
“Ch y năm nay còn gánh thóc,
Đ c b sông tr ng n ng chang chang?”.**

Sau 37 năm l u l c n i đ t khách quê ng i, c m i l n T t đ n ng i Vi t tha h ng kh p năm châu c m th y lòng nao nao nh l i nh ng mùa Xuân êm đ m mang nhi u k ni m n i c qu c và c m th y th m thía qua nh ng v n th “Xuân Tha H ng” c a Nguy n Bính:

**B n b n v n ch a yên sóng gió,
Xuân n y em ch v n tha h ng.
V n ăn cái T t ngoài thiên h ,
Son s c say hoài r u b n ph ng.**

.....
**Em đi non n c xa kh i quá,
N i đ Xuân v bao nh th ng.
M i đ Xuân v em l i th y,
Bu n nh tên lính biên c ng.**

Ch T t Nguyễn Đán mang các nghĩa: T t do ch Ti t, có nghĩa là ngày l ; Nguyễn có nghĩa là b t đ u; Đán có nghĩa là bu i s m mai.

V y T t Nguyễn Đán là ngày m đ u cho m t năm m i v i nhi u hy v ng và may m n m i. Đúng ra ph i dùng c ba ch T t Nguyễn Đán, nh ng ng i Vi t ta có tính gi n d nên ch g i T t hay Ngày T t. Ch T t đ c dùng trong nhi u thành ng nh : Ngày T Ngày T t, Năm H t T t Đ n, S ng T t Ch t Gi , T t Nh t, Ch T t, Ăn T t, Chúc T t, Thi p T t, Quà T t, L ng T t, T t Th y, T t X p... Ngày T t mang r t nhi u phong t c c truy n và các phong t c này đã th m nhu n trong lòng ng i Vi t Nam t x a đ n nay.

S a So n T t

Ngày t đ u tháng Ch p, ò thôn quê cũng nh th thành, thiên h đã b t đ u s a so n T t. Nhà nhà lo mua heo, bò, gà, v t đ s n, r i còn mua n p, đ u h u chu n b góí bánh ch ng, bánh tét. Ngoài ra còn mu i d a, nén hành, may s m qu n áo m i, s n ph t trang hoàng nhà c a, lau chùi bàn th , mua tranh, pháo, câu đ i, cùng các lo i bánh m t, trái cây, trà, r u... Còn nh ng ng i thích ch i c nh, ch i hoa nh các lo i hoa h i đ ng, hoa mai, bích đào, th y tiên... ph i lo vun tr ng, c t xén đ hoa k p n vào đ u Xuân. Đa s ng i Vi t Nam ch lo ăn T t có 3 ngày, tuy nhiên nhi u gia đình, nh t là nh ng gia đình khá gi chu n b T t trong nhi u tháng tr c.

Ch T t

Kho ng trung tu n tháng Ch p, ph xá, ch búa b t đ u thêm nh n nh p, nh t là các bu i ch

cußi năm càng tßng bßng tßp nßp, đông đúc kß bán ngßi mua. “Đông nhß chß Tßt”. Vào nhßng ngày chß Tßt hàng hóa tràn ngßp, nhißu gßp bßi ngày thßng, nào gian hàng vßi, gian hàng bánh mßt, hàng hoa, hàng trái cây, dßa hßu bày bán la lißt. Thßy dßa hßu là thßy Tßt. Dßa hßu lßnh khßnh, chßt cao thành đßng. Khách mua cß lßa nhßng trái dßa khi cßt ra rußt đß tßi vì ngßi ta cho rßng mua dßa đßu năm lßa đßu cß nhßng trái dßa rußt đß thßm thì sußt năm gßp toàn nhßng đßu may mßn. Còn nhßng ngßi bán thì trßng bày nhßng trái dßa mßu rußt đß au đß chiêu dß khách hàng. Đßc bißt là vào nhßng ngày cßn Tßt, ta thßy các ông đß Nho râu tóc bßc phß gß mình trên nhßng tß gißy hoa ß vßa hß hay góc chß, múa bút vißt nhßng câu đßi vßi nhßng nét chß “Rßng bay, Phßng múa” đß bán cho nhßng khách hàng mua vß dán ß nhà hay ß bàn thß.

Đßa Ông Táo Vß Trßi

Mßt trong nhßng cß tßc cßa ngày Tßt là đßa ông Táo vß Trßi. Ông Táo là cái bßp nßu cßm trong mßi gia đình. Ngßi ta tißn ông Táo vß Trßi bßng bánh mßt, thßo lßo, trà và phßo. Theo truyßn thuyßt, cß mßi năm vào ngày 23 tháng Chßp, ông Táo cßi cá chép bay vß Trßi đß “báo cáo” vßi Ngßc Hoàng mßi chuyßn xßy ra đßi trßn gian trong sußt năm qua.

Cây Nêu

Nói đßn Tßt, theo truyßn thßng, ngßi Vißt nghĩ ngay đßn bßn thß đßn hình là Cây Nêu, Hoa Mai, Bánh Chßng vßi Trßng Phßo:
ß thôn quê, thiên hß bßt đßu dßng cây nêu vào ngày 27 tháng Chßp, trß lßm là vào bußi chißu ngày 30 Tết, nßu tháng thißu là ngày 29 và hß nêu vào ngày mßng 7 tháng Gißng. Nêu là cây tre dài chßt tßi gßc còn đßng nßlá, đßc đßng ß trßc sßn vßi mßt cß mßnh và mßt tßng vàng bußc ngang thân, có nßi treo trên ngßn mßy chißc khßnh và bßa chú mà ngßi ta tin tßng rßng có thßngßn cßn, xua đßi tà ma xâm nhßp vào nhà đß qußy phá gia chß trong nhßng ngày Tßt. Riêng ß thành thß vì nhà cßa phß phßng san sát không tißn trßng cây nêu nên ta thßng bußc cành đa, lá dßa ngoài ngßu. Có nßi thiên hß rßc vßi ngoài sßn, ngoài cßng vßi hình bàn cß, cây cung cùng tên bßn ra đßng trßc và hai bên, ngß ý trßn giß nhà cßa ngßn chßn tà ma.

**Cu kêu ba tßng cu kêu,
Trßng mau đßn Tßt đßng nêu ăn chß.**

Vßt đßn hình thß hai cßa Tßt là hoa mai. Mai vàng là màu sßc đßc thù cßa ngày Tßt, thßy mai là thßy Tßt và mai vàng tßo nißm rßo rßc, rßn ràng trong lòng mßi ngßi. Cho nên, dù giàu, dù nghèo thiên hß nhà nào cũng tßo cho đßc mßt cành mai. Giàu có, khá giß không nhßng tßo mßt nhßnh mai mà còn rßc cß mßt cây mai to lßn đßy hoa vß đß trang trí nhà cßa trong nhßng ngày Xuân. Còn nghèo khó không mua nßi mßt nhßnh mai tßi thì cũng phßi sßm cho đßc mßt cành mai giß đß cũng có màu sßc Tßt cho gia đình.

***T t không mai không ai b t T t,
Mai không T t ch ng thi t khoe vàng.***

V t đi n hình th ba c a T t là bánh ch ng. Tùy theo t c l t ng mi n, ng i ta có bánh ch ng hay bánh tét, đó là h ng v không th thi u đ c c a m i gia đình trong nh ng ngày T t. Bánh ch ng, bánh tét th ng đ c ăn v i th t m , d a hành hay c ki u. Trong lúc nhìn mai vàng n trên cành, nghe nh ng tràng pháo T t r n rã mà ăn m t lát bánh ch ng hay m t khoanh bánh tét v i m t c c th t m và m t mi ng d a hành là nu t c m t mùa Xuân dân t c vào tâm h n ta v y.

V t đi n hình th t c a ngày T t là pháo. Pháo là âm thanh, âm đi u r o r c nh t c a ngày Xuân. Nghe pháo n là nghe nh T t đang reo vang trong lòng m i ng i. Pháo b t đ u n lác đác t chi u 23 tháng Ch p, ngày đ a ông Táo v Tr i. R i đ n Giao Th a pháo càng r lên cùng m t lúc, xen l n trong nh ng tràng pháo chu t là nh ng ti ng pháo đ i n chát chúa, vang r n nh nh ng qu đ n pháo kích. T t đ n, t các c s th ng m i cho đ n t gia, nhà nào cũng đ t m t vài phong pháo đ đón Chúa Xuân. Ng i ta đ t pháo t l Giao Th a và vào sáng m ng m t, m ng hai, m ng ba. Ngoài ra khi ng i b n quý đ n “xông đ t” ch nhà cũng mang ra m t phong pháo đ t đ “nghinh tân” ng c lai, ng i b n cũng đ t m t phong pháo đ “Chúc Xuân” gia ch . Còn các c s th ng m i, nh ng nhà giàu có vào ngày T t đ t pháo th ng có múa lân vì thiên h tin t ng r ng lân đ n nhà đ u năm s mang l i th nh v ng.

***Th t m d a hành câu đ i đ ,
Cây nêu tràng pháo bánh ch ng xanh.***

Mâm Ngũ Qu

Mâm ngũ qu th ng g m th m, đu đ , d a, xoài, trái sung. Ph i th a nh n r ng đa s ngu i Vi t Nam, nh t là gi i bình dân mang nhi u s mê tín, đ đoan r t đ th ng. Vì th mâm ngũ qu ch ng bàn th trong nh ng ngày T t ng i ta th ng ch n nh ng lo i trái cây có tên t, mang ý nghĩa nh th m, đu đ , d a, xoài, sung... vì theo h , nh ng lo i hoa qu n y t ng tr ng cho m t năm m i đ y th m tho, ti n b c trong nhà đ y đ và cu c s ng sung túc.

Ti c T t Niên thành thi, theo thông l , c đ n cu i năm, thiên h th ng t ch c nh ng b a ti c t niên t i các công, t s , xí nghi p, tr ng h c h u các công t ch c, nhân viên, học sinh, sinh viên, th y cô có đ p h p m t vui v , chuy n trò thân m t, chúc T t l n nhau tr c khi chia tay đ v nhà ho c v quê ăn T t v i gia đình.

Đ a R c Ông Bà

Vào ngày T t ng i Vi t Nam ta có t c đ a r c ông bà. Tr a hôm 30 T t ng i ta làm l cúng t t niên đ ng th i đón r c ông bà ho c ng i thân quá c đ vong linh h v sum h p v i gia đình trong nh ng ngày Xuân. Qua đ n ngày m ng b n, ta ti n đ a vong linh ông bà v ph ng cũ.

Giao Tháa Và Lá Trá Tách

Giao Tháa có nghĩa là cũ giao lái cho mái táp nhán. Hát giá Hái sang giá Tý vào lúc náa đêm 30 Tát là Giao Tháa, thiên há làm lá Trá Tách tán vá thán năm cũ, đón vá thán năm mái còn đác gái là lá “Táng Cáu, Nghinh Tân”. Theo cá tác, ngái ta tin ráng tá năm Tý đán năm Hái là 12 năm thì có 12 vá thán Hành Khián luân phiên nhau, mái năm mát vá lo trông coi viác nhân gian vì thá mà ta có lá Trá Tách đá tán đáa và đón các vá thán Hành Khián cáa năm cũ và năm mái, đáng thái cáu cúng cá Bán Cánh Thành Hoàng và Thá Công Thán Ká mà ta có câu tác ngá “Đát có Thá Công, sông có Hà Bá”.

Lá Trá Tách á các làng xã còn giá cá tác, ngái ta thiát láp háng án á trong trung thiên hoác nái sân đình, cũng có khi á ngã ba làng xã vái vàng mã, háng, đèn, tráu, ráu, hoa quá, xôi gà tá lá rát tráng thá. Trong khi tá lá, há đánh tráng, khua chiêng, đát pháo vang đáy trong giá Giao Tháa. Còn các tá gia cũng cúng lá Giao Tháa trong sân hay trá cáa nhà vái mâm lá vát đát trên bàn rái vái tá pháng. Khi tái Giao Tháa chuông, tráng á các Đình, Chùa, Giáo Đáng kháp nái cũng đác đánh lên vang rán kèm theo táng pháo đón Giao Tháa ná gián giá. Táng chuông, táng tráng, táng pháo cáa giá Giao Tháa là âm đáu truyán tháng cáa ngày Tát.

Nháng ká đá táng nghe nháng âm đáu náy trong quá khá, nay vì hoàn cánh bát buác há phái xa láa đát má thân yêu, vào đêm Giao Tháa há tháng gác đáu im láng đá chánghe lái âm đáu ngày xáa, nháng giá Giao Tháa cá láng lá trôi qua và nháng âm đáu âu yám kia ván bián biát, khián há hát háng, lòng há dâng trào niám nuái tác và uát hán, rái lòng há cám tháy nghán ngào và đôi dòng lá tá nhiên tuán trào thám át bá mi. Vì ai mà há đá đánh mát ká niám thân yêu náy? Vì ai mà há phái khóc trong nháng đêm Giao Tháa xa cá quán?

Vá Giao Tháa, ná sĩ Hồ Xuân Háng có hai câu đái nhá sau:

**Tái ba mái i kháp cánh cán khôn,
Káo sá ma váng đám quá tái.
Sáng máng mát láng then táo hóa,
Đá cho tháu ná rác Xuân vào.**

Tán Cáa Vào Nhá Nác

á thành thá, phá pháng ta có tác lá sau giá Giao Tháa, nháng ngái gánh nác mán tá đáng gánh nác đán nháng nhà trong hàng xóm mát vài đôi nác ngá ý ráng năm mái gia chá sá làm ăn phát đát “tán cáa vào nhá nác” và gia chá vui vá tháng tán rát háu. Cũng có nháng ngái buôn bán, vào nháng ngày cán Tát đá ân cán đán tráng nháng ngái gánh nác thuê đáng quán gánh nác đá vào nhà cho mình.

Đá Lá Chùa, Giáo Đáng Và Hái Lác

Sau khi cúng Giao Tháa xong, thiên há làm lá Thá Công rái sáa soán đá lá tái các Đán, Miáu,

Đình, Chùa, Giáo Đ ng đ c u phúc, c u may cho năm m i. Ngoài m c đích đi l Ph t, l Chúa, l các v Th n Linh h c còn có đ ng ý hái l c và xin xăm. Hái l c là m t t c l nên th c a ng i Vi t Nam. Ng i ta tin r ng l c là l c c a Tr i vì th hái l c đ u năm s mang l i nhi u may m n, th nh v ng cho su t m t năm. Vì l đó mà vào ngày đ u năm thiên h già, tr , trai, gái chen chúc nhau lên Chùa đ hái l c. Còn xin xăm, đa s ng i Vi t r t tin vào s m nh nên song song v i v c lên Chùa l Ph t, hái l c h còn lên Chùa đ xin xăm h u bi t v n m nh c a mình và gia đình mình trong năm m i. Hình th c xin xăm là sau khi van vái Tr i, Ph t v i t t c lòng thành r i ng i ta rút m t th xăm trong ng (hoặc l c cho th xăm r i ra), đ an mang đ n cho ng i đoán xăm, đôi khi là m t th y bói, đôi khi là m t nhà s đ gi i đoán dùm nh ng ng ý trong qu xăm. H u h t nh ng ng i lên Chùa xin xăm vào đ p đ u năm đ u ra v v i v m t “vui nh ngày T t” vì nh ng lá xăm c a h đ u h a h n nh ng đ i u t t đ p.

Xông Nhà, Xông Đ t

Theo c t c, vào đ u năm ng i đ n nhà ai tr c nh t là ng i “xông nhà, xông đ t” cho gia ch và thiên h tin r ng đ u năm m i đ c ng i vui v , d t tính, t t n t ho c nh ng ng i có tên nh : Th ng, M n, Hùng, Dũng, Đ p, Giàu, Sang, Phú, Quý, Th nh, V ng, Tài, Bá, L i, Ph c, L c, Th , Có, Ti n, B c, Vàng, Tri u, T , Th m... đ n nhà tr c nh t thì gia ch s đ c m i chuy n t t lành, đ p đ , th nh v ng, phú quý, may m n quanh năm. Còn ng c l i, g p ng i kh n tính, c c c n, đ c ác, kh d i, ngu ng , đ n đ n ho c nh ng ng i có tên nh : Nghèo, Kh , X u, Ghét, Ngu, H , Thúi, Ch t, X i, Thua, L , N , N n, Túng, Thi u, Đau, m, B nh, Gh , Ch c, B i, X i, B n, Hàn, Đói, Rách, Gian, Ác... thì su t năm gia ch làm ăn l ng c ng, th t b i hay g p nh ng chuy n v n v , b c mình.... Chính vì v y mà các c l n tu i ho c nh ng ng i còn mang n ng c t c r t kén ch n ng i đ n xông nhà, xông đ t, th ng h m n ng i t t n t, tinh tình d th ng, có tên đ p đ n xông đ t dùm. Còn trong gia đình, sau khi đi l Chùa, Nhà Th v là xông đ t nhà mình và gia đình th ng đ cho ng i t t n t nh t vào nhà tr c.

Theo t c l , ng i đ n xông đ t đ t m t phong pháo và chúc gia ch m i đ i u t t lành, tùy theo tr ng h p, l i chúc có th :

- N u gia ch có cha m già thì chúc “Tăng phúc, tăng th ”**
- N u gia ch là nhà nông thì chúc “Phong đ đng hòa c c”**
- N u gia ch là m t nhà công k ngh thì chúc “T t tài sai l c”**
- N u gia ch là m t th ng gia thì chúc “Buôn may, bán đ t, nh t b n v n l i”**
- N u gia ch là m t quân nhân hay công ch c thì chúc “Mau thăng quan, ti n ch c”**

Trong tr ng h p ch ng may g p ng i x u n t, tính tình c c c n hay xui h n n a b m t lão ăn mày đ n vi ng đ u năm thì gia ch ph i l y g o, mu i ra vãi t phía và cúng vái g i là “đ t phong long” r i ch m t ng i khác khá h n đ n “tái xông”

M ng Tu i Và Chúc Xuân

Một trong những tác phẩm đầu tiên của người Việt Nam là một người ông bà, cha mẹ vào dịp đầu Xuân. Đây là một hình thức hiểu về công việc của con cháu để vì công việc của các đồng nghiệp sinh thành đã nuôi dưỡng nên mình mà cho Việt Nam một hành trình có các tác phẩm trên thế giới ngày nay.

Một người là một người ông bà, cha mẹ thì thêm một người. Sáng một người một Tết, sau khi ông bà, cha mẹ khăn áo chào hỏi, con cháu cũng xúng xính trong những bộ quần áo mới, trẻ thì cười xu xu ngốt tít mắt 2 mắt đồng nghiệp chúc ông bà, cha mẹ những lời tốt đẹp, hiểu về họ. Ông bà, cha mẹ cũng chúc lại con cháu ngoan ngoãn, thông minh, chóng lớn, học hành mau giỏi để rồi cho con cháu những cái gì tốt đẹp trong những phong bì màu đỏ gọi là tiền “lì xì”, có nghĩa là những đồng tiền may mắn.

Ngoài các một người, vào ngày Tết thiên hạ còn có lời chúc Tết lẫn nhau. Nếu xa người ta gọi thì phải, còn nếu gần thì thăm hỏi và chúc Tết với nhau. Những lời chúc thông dụng là “Phúc, Lộc, Thọ”, “An Khang, Thịnh Vượng”, “Vạn Sự Như Ý”, “Sống lâu Trăm Tuổi”, “Tân Xuân Vạn Hạnh”, “Con Đàn, Cháu Lũ”, “Tiền Vào Nhà Nào Cũng”, “Tiền Rong Bạc Bối”, “Đa Tài, Đa Lộc”, “Mau Thăng Quan, Tiền Chảy”...

Ngoài việc các hàng, bán bè thăm hỏi chúc Tết lẫn nhau, các nhân viên thuộc quy mô các Ty, Sở, Đoàn V vào ngày Tết cũng có lời chúc Tết các cấp của mình. Kèm theo những lời chúc Tết đẹp nhất, họ còn có “quà biếu” cho các cấp họ nhà. Xin hãy nghe bài “Chúc Tết” của nhà thơ trào phúng Trần Tế Xương:

**Lời ng nói mà nghe nó chúc nhau,
Chúc nhau: Trăm tuổi bạc đầu râu.
Phen n y ông quy t đi buôn cá i,
Thiên hạ bao nhiêu đ a già trẻ u.**

**Lời ng nói mà nghe nó chúc giàu,
Trăm, nghìn, vạn, m đ vào đâu.
Phen n y t h n gà ăn b c,
Đ ng r ng, đ ng r i l ph i c u.**

**Lời ng nói mà nghe nó chúc sang,
Đ a thì mua t c, đ a mua quan.
Phen n y ông quy t đi buôn lời ng,
V a bán, v a la cũng đ t hàng.**

**Láng láng mà nghe nó chúc con,
Sinh năm, đá báy đác vuông tròn.
Phá pháng chát háp ngái đáng đác,
Báng bá nhau lên nó á non.**

Kiêng Cá

Đa số ngái Viát Nam ta tin rằng việc gì xảy ra đều năm thì số liên tục xảy ra suốt năm vì thế ta có rất nhiều tục kiêng cá trong những ngày Tết:

Giông

Giông có nghĩa là xui xáo, cho nên vào những ngày cuối năm có mưa ná đá vát hoác ná ná cáa ai thì phải lo trá vì náu đá sang năm mưa náng nái ta đán đòi thì bá “giông”. Vì thế vào những ngày cuối năm, các chủ nhà thường đán đòi tiền các con ná vì đá qua năm mưa ná đán đòi số “giông” ngái vay ná. Ngác lái, các con ná Tết đán cũng lo cháy đán, cháy đáo đá thanh toán tiền ná cáa mình vì số đá leo qua năm mưa ná số bá xui và số bá mang ná suốt cá năm nên ta có câu:

**Khôn ngoan đán cáa quan mái bát,
Giàu khó ba mái Tết mái hay.**

Cá Quét Nhà

Vào ngày Tết ngái ta cá quét nhà trong suốt ngày máng mát, máng hai và máng ba vì số rằng quét nhà số quét hết tiền bác, cáa cái và các điáu may mán ra ngoài. Nếu nhà có rác, ta chá quét số và gom vào mát xá đá chá hết Tết rái mái đám đi đá.

Cá Quán Áo

Trong những ngày Tết, ngái Viát ta cá ăn mác quán áo tráng hoác đái khăn tráng vì số trong năm số có tang.

Cá Ăn Nói

Vào những ngày đầu năm, ngái trong gia đình phải hết sức thận trọng về “lái ăn tiếng nói”, chá

nên dùng nháng låi lä đäp và tránh nháng låi nói không hay nhä khä, chät, đäu, äm hay nháng låi nói täc tän, chäi thä... đä suät näm không gäp nhäng chuyän xui xäo.

C Đánh Con

Vào ngày Tät cha mä phäi cä đánh con cho dù räng vào nhäng ngày näy con cái “phá nhä quä” cha mä cũng đành đän lòng vì näu đánh con trong nhäng ngày Tät thì con sä bä “huông”, nghĩa là suät näm con sä bä đän hoài.

Ngoài các đäu trên, thiên hä còn kiêng cä nhiäu thä khác trong ngày Tät nhä kiêng cãi nhau, kiêng đánh län, kiêng gây tiäng đäng, kiêng làm vä chén bát, ly tách, kiêng tiäng khóc dù là tiäng khóc cäa trä con đòi bú säa. Ngoài väc kiêng cä nhäng đäu “xäu”, ngä i ta còn phäi làm nhäng đäu “tät”, đó là täc lä đi mua muäi đäu näm. Muäi täng träng cho sä đäm đä, män mäi. Nhäng ngä cä lä i ta cä đi mua väi vì väi täng träng cho sä bä c bäo, vong ân, bäi nghĩa nhä ta thäng nghe câu “ăn ä bä c nhä väi” vì thä dân gian có câu täc ngä “Đäu näm mua muäi, cuäi näm mua väi”.

Bói Toán

Vào ngày đäu näm ngä i Viät ta thích đi xem bói toán đä biät vän mä nhä cäa mình trong näm mäi. Bói toán có nhiäu cách, nhä bói Kiäu, bói sách, bói tuäng, nhä thäy bói xem bói dùm... Bói Kiäu là läy cuän Kiäu ra đä trên bàn, sau khi thäp häng đän và khän vái Nguyän Du, Thúy Kiäu, Kim Träng räi ngä i ta lät bät cä trang nào cäa Kiäu ra xem, nhäng câu thä sau đây đäc xem là tät:

***Dä i dòng suäi chäy trong veo,
Bên cäu ä läu bóng chiäu thät tha.
Kiäu ä trä gät träng hoa,
Mät trä i gäc núi chiäng đä thu không.
Gäng nga chänh chäch däm song,
Vàng gieo ngän näc, cây läng bóng sän.***

Đäu näm mà gäp näc, gäp cäu, gäp vàng thì không có gì may män, hänh phäc cho bäng. Näc täng träng cho tiän bä c nên ta có câu thành ngä “tiän vào nhä näc”, còn cây cäu täng träng cho sä thông giao, sä liên läc, sä đoàn tä và vàng täng träng cho sä giàu sang, phú quý. Ngä cä lä i nhäng câu thä sau đây đäc xem là đä m xäu:

***Hàn huyền chäa käp giải giä,
Sai nha bäng thäy bän bä xän xao.
Ngä i näch thäc, kä tay đäo,
Đäu trâu, mät ngäa ào ào nhä säi.
Giä giang mät lão mät trai,
Mät dây vô lä i buä c hai thâm tình.***

□
Hoác:

**Såu đöng càng lßc càng đßy,
Ba thu đßn lßi mßt ngày dài ghß.**

Đåu năm bói Kßi u mà gåp cånh gia đßnh tan nát, phân ly hay gåp cånh “Såu đöng càng lßc càng đßy” nhå trên thì ngå i ta tin rßng đó là đßm xui xåo.
Bói sách cũng tång tå nhå bói Kßi u, còn bói tuång là ngày Tßt ta chån tuång hát đß xem, nåu xem nhåm tuång kßt thúc cåt chuyån bång så sum håp, thång lßi, hånh phúc, giàu có là đßm may. Còn nåu tuång hát kßt thúc bång cånh gia đßnh tan nát, chia ly, chåt chåc là đßm không tåt. Ngoài viåc bói Kßi u, bói sách, bói tuång, thiên hå còn tìm đßn các thåy bói đß nhå xem dùm vån månh, tình duyên, công ăn, viåc làm cåa mình trong năm mßi.

Khai Bút

Vào đåp đå Xuân, ngå i Vißt Nam ta có tåc lß tao nhå khác đó là tåc lß Khai But đå năm. Khai Bút là năm mßi cåm bút vißt lßn đầu tiên. Nhång ngå i thång hay vißt lách nhå các cå đß, các nhà khoa giáp, các văn nhån thi sĩ, các nhà báo vào đåp đå Xuân chån ngày giå tåt låy giåy måc ra làm thå, vißt vån, ngåm vånh và thång Xuân.

Khai Quân

Đå i thå i Vißt Nam Cång Hòa, các đßn vå Quân Đß i có truyån thång tå chåc Lß Khai Quân và Lß Thång Kß Đåu Năm vå i måc đích phô trång såc månh cåa Quân Đß i cũng nhå nâng cao ý chí và tinh thån cåa binh sĩ håu đßt đåc nhiåu thång lßi cho đßn vå trong năm mßi.

Kính Chúc Quý Vå Đåc Giå Mßt Năm Mßi An Khang – Thịnh Vång
Richmond - Virginia